

Zienswijze Regioteam Energietransitie op Brabants Energieperspectief 2050

Het Regioteam Energietransitie (samenwerkingsverband Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE), Energie-Nederland, Holland Solar, NedZero, Energy Storage NL) verwelkomt het Energieperspectief 2050 als een noodzakelijk strategisch kompas dat verder kijkt dan 2030. Het getuigt van realiteitszin dat de provincie elektriciteit als ruggengraat van het systeem bestempelt (driekwart van de energiebehoefte in 2050) en een grote rol ziet voor warmtenetten. We complimenteren de provincie voor haar inzet en wijzen op risico's in de uitvoering van de ambitie.

Goed dat de provincie de regie pakt én onafhankelijker wil worden

We juichen toe dat de provincie expliciet benoemt dat het de regie pakt op onder meer de oprichting van een publiek warmtebedrijf om collectieve warmtenetten te ondersteunen, waar nodig het coördinerend bevoegd gezag bij cruciale infrastructuurprojecten wordt en intensief gaat samenwerken in regionale en lokale gebiedsontwikkelingen. De regierol van de provincie werd al duidelijk in de brief die werd gestuurd naar lokale overheden die dreigen niet aan de RES-doelstellingen voor 2030 te voldoen. We zijn blij dat de provincie het lef heeft om – waar nodig – de teugels steviger in handen te nemen.

Een energiesysteem dat hoofdzakelijk bestaat uit zon, wind en warmte van eigen bodem, in combinatie met interconnectie met het buitenland, is beter bestand tegen invloeden van buitenaf dan een systeem gebaseerd op fossiele energie. De wereld is de afgelopen jaren onveiliger geworden. Dit heeft het belang van onafhankelijke energie blootgelegd. Fossiele energie wordt in toenemende mate als drukmiddel gebruikt, terwijl schone energie van eigen bodem niet alleen vrijheidsenergie is, maar ook onze economie versterkt en ons [beter bestand maakt tegen prijsschokken](#). Goed dat de provincie dit erkent.

Aan ambities geen gebrek; zorg voor uitvoerbaarheid energie uit zon en wind

De provincie heeft als doelstelling om in 2050 elektriciteit 75 procent van het totale energieverbruik te laten uitmaken. Dat is een verdrievoudiging van het huidige aandeel elektriciteit in de energiemix. Houd hierbij in het oog dat de elektriciteitsvraag in elk toekomstig scenario alleen maar zal toenemen. Dit vraagt veel van de doorgroei van zonne- en windenergie, op land en op zee. De provincie doet er goed aan uit te rekenen hoeveel wind- en zonneparken op land benodigd zijn richting 2050, hoeveel ruimte dit vraagt en hiervoor ook ruimte te reserveren. Neem hierbij ook de doorgroei van datacenters mee. Omdat opwek en verbruik steeds dichter bij elkaar zullen plaatsvinden, vraagt dit een heldere provinciale visie op energieplanologie. Een woord dat niet in het Energieperspectief voorkomt.

In dit najaar publiceert het ministerie van Klimaat en Groene Groei de actualisatie van het [Nationaal Plan Energiesysteem](#) (NPE). In het NPE wordt een maximale doorgroei van zon en wind op land en op zee verondersteld. Volgens het NPE zou ons elektriciteitssysteem in 2035 CO₂-neutraal moeten zijn. Hoe verhoudt de ambitie rondom zon en wind op land in het Brabants Energieperspectief zich met het landelijke NPE?

We vragen ons af of huidig provinciaal beleid voldoende in staat is om de ambities van de provincie te faciliteren. Nu al is het onwaarschijnlijk dat Noord-Brabant de RES-doelstellingen voor 2030 gaat halen. En dat terwijl de RES-doelstellingen verouderd zijn: sinds het vaststellen van de RES'sen is het CO₂-reductiedoel in de Klimaatwet aangescherpt van 49 naar 55 procent.

Daarnaast is het realiseren van de regionale doelen noodzakelijk om ook het Brabantse klimaatdoel van 2030 te kunnen behalen. Noord-Brabant heeft zelfs een doelstelling van 50 procent opwek uit duurzame bronnen in 2030 vastgesteld. Dat doel is onhaalbaar zonder aanvullend beleid dat wind en zon stimuleert, of beleid dat strenge regelgeving rondom zon en wind versoepelt. Hoe dichterbij 2050 komen, hoe groter de opgave wordt als de provincie nu geen actie onderneemt. Er is nu een raamwerk nodig dat structureel extra elektriciteit opwekken mogelijk maakt. Om het licht in de toekomst aan te kunnen houden, voor onze inwoners en bedrijven.

Initiatiefnemers staan klaar om de doorgroei van zon en wind op land te faciliteren, maar op dit moment schiet de beleidsruimte hiervoor tekort. Zon op land wordt begrijpelijkerwijs alleen toegepast wanneer wordt voldaan aan de eisen van meervoudig en gecombineerd ruimtegebruik zoals in de provinciale Omgevingsverordening is opgenomen. Op dit moment zijn de mogelijkheden voor zon op land door de Omgevingsverordening echter beperkt. Zo mag een zonnepark alleen aansluiten op bestaand ruimtebeslag. Vrijwel de meeste zon op land-projecten voldoen hier niet aan, wat de mogelijkheden voor elektriciteitsproductie in de provincie niet ten goede komt. De provincie kan ook meervoudig ruimtegebruik van zon op land extra stimuleren, met agri-PV of natuurinclusieve zonneparken met een EcoCertified Solar Parks-label.

Verder staat in het Energieperspectief: “De tijd moet uitwijzen in hoeverre ontwikkelende partijen in staat zijn om binnen deze randvoorwaarden zonnevelden te ontwikkelen en welk aandeel deze bron kan leveren aan de toekomstige energievraag.” Wat als al snel blijkt dat er geen tot weinig zonnevelden ontwikkeld kunnen worden? Zet de provincie dan in op versoepeling van beleidsregels, of bijvoorbeeld op verhoging van het aandeel windenergie? Dit geldt ook voor de ontwikkeling van SMR's. Wat zijn de gevolgen voor overige energiebronnen als deze centrales toch niet in de provincie passen? De provincie doet er goed aan samenwerking met ontwikkelende partijen op te zoeken, knelpunten in kaart te brengen en concrete scenario's uit te werken, om verrassingen in de toekomst te voorkomen.

De provincie stelt: “Elektriciteit uit wind op land neemt toe doordat oude turbines worden vervangen door nieuwe en het de toenemende productie van elektriciteit uit zonnepanelen aanvult.” In 2023 bestond de Brabantse energiemix voor een kwart uit elektriciteit, waarvan een deel met fossiele brandstoffen werd opgewekt. Dit moet doorgroeien naar 75 procent elektriciteit uit uitsluitend hernieuwbare bronnen. De ambitie voor elektriciteitsproductie uit wind op zee is vorig jaar aanzienlijk verlaagd. Met alleen het *repoweren* van oude windmolens, zonder aanvullend beleid voor zon en wind op land, wordt het ingewikkeld (zo niet onmogelijk) deze groei door te maken.

Als de provincie wel extra windmolens op land voor zich ziet, dan zou het in deze visie helder moeten maken welke functie deze gaan vervullen en op welke schaal. Het is belangrijk een duidelijk signaal te geven richting lokale overheden voor de periode na 2030. Dit kan door duidelijke doelstellingen per regio en/of gemeenten vast te leggen. Het zou goed zijn als de provincie oog heeft voor de rol die windmolens kunnen spelen in het tegengaan van afnamecongestie. Lokale opwek van energie, in combinatie met opslag en onderlinge leveren, kan een mogelijke [oplossing zijn](#) voor bedrijven en woonwijken die stroom behoeven en dat niet kunnen krijgen door netcongestie aan de vraagzijde.

Blij met aandacht voor warmte

De provincie voorziet een grote rol voor collectieve warmte in 2050. Dat is verstandig, want warmtenetten hebben in dichtbevolkte gebieden vaak lage maatschappelijke kosten. Het oprichten van een regionaal warmtebedrijf is een slimme keuze. Stimuleer gemeenten om tijdig per wijk de keuze tussen individueel (warmtepompen) of collectief te maken, zodat de relatieve kosten van een warmtenet lager worden. Geef ook ruim baan aan de warmtebronnen en grootschalige warmteopslag die huishoudens moeten gaan verwarmen, zoals geothermie, aquathermie en restwarmte. Hier liggen voor Noord-Brabant grote mogelijkheden. Zorg dat deze benut worden door inspanningen te intensiveren en tijdig gemeenten te helpen met de benodigde vergunningverlening.

Geef ruimte aan opslag

Het is verstandig dat de provincie aandacht heeft voor de cruciale rol die opslag gaat spelen in het energiesysteem. We pleiten voor een helder beleidskader dat voldoende ruimte biedt voor de ontwikkeling van opslagtechnieken die nu op de markt zijn, en voor innovaties in de toekomst. De ontwikkeling van opslagtechnologieën gaat immers razendsnel. Een kader helpt lokale overheden aanvragen van batterijontwikkelaars te verwerken en opslag in te passen in hun gemeente. Ontwikkel beleid in nauwe samenspraak met de markt en laat het geen feestje van overheden zijn. Benut de kennis en kunde van de markt om passend beleid te maken. De provincie kan nu al expliciet ruimte reserveren voor de toekomstig benodigde opslagcapaciteit.

Besparen loont

De provincie heeft terecht aandacht voor energiebesparing. Want alle energie die je bespaart, hoef je niet op te wekken, te transporteren of te betalen. We zouden graag zien dat de provincie hier handen en voeten aan geeft. Helpt de provincie gemeenten en omgevingsdiensten te ondersteunen bij handhaving van de energiebesparingsplicht? We zien nu dat die handhaving moeilijk van de grond komt. We kijken uit naar de uitwerking hiervan in de Brabantse Aanpak Besparen.

Versnel doorlooptijden energieprojecten

In het Energieperspectief is geen aandacht voor de versnelling van vergunningsprocedures, terwijl dit een van de grootste risico's is bij een transitie met een deadline: 2050. Voor het versnellen van de uitvoering van energieprojecten, het stimuleren van duurzame opwek en het creëren van robuuste energie-infrastructuur is prioriteit nodig voor het versnellen van de doorlooptijden. Zorg voor een modus van twee jaar voorbereiden en twee jaar bouwen (de 2x2-formule). Nu zijn we vaak tien jaar aan het praten, terwijl ontwikkelaars in twee jaar een energieproject kunnen neerzetten. Overweeg om de regie sneller als provincie toe te eigenen en maak vooraf heldere afspraken over het bevoegd gezag. Gemeenten hebben te vaak niet genoeg capaciteit om vergunningaanvragen snel en effectief te behandelen en hebben hulp nodig bij aanvragen voor grootschalige energieprojecten.

Het structureel en versneld verzwaren van het elektriciteitsnet is vrijwel altijd de goedkoopste en meest effectieve oplossing voor het oplossen van netcongestie. Elke week eerder oplevering van een netverzwaringproject levert directe maatschappelijke baten, in extra bedrijvigheid, op. Het is daarom cruciaal dat procedures, investeringen en uitvoering worden versneld.

Betrek de sector bij keuzes

Het is verstandig dat de provincie noemt dat samenwerking met maatschappelijke partners essentieel is. We nemen deze uitgestoken hand graag aan. Ontwikkelaars van duurzame energieprojecten staan klaar om de toekomst van Noord-Brabant mede vorm te geven. Maak het hen ook mogelijk de indrukwekkende ambities van de provincie werkelijkheid te maken.

Met energieke groet,

Jip Grooten

Namens de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie, Holland Solar, Energie-Nederland, NedZero en Energy Storage NL

Jipgrooten@nvde.nl / 06 10122062

